

แบบฝึกทักษะเรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เล่มที่ ๑ คำนาม

นางสาวธมน แสนสวาท
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนชุมชนบ้านโคกอุดม อำเภอพรเจริญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

แบบฝึกทักษะเรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่มที่ ๑ คำนำ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้กับนักเรียนใน
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๑ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในแบบฝึกทักษะประกอบด้วย ใบความรู้ความหมายของคำนาม
 ชนิดของคำนาม หน้าที่ของคำนาม และกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนรู้จักคิด
 วิเคราะห์ สังเคราะห์ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แบบฝึกทักษะเรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ กลุ่ม
 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทย และเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนนำไปใช้ในการจัด
 การเรียนรู้ให้เกิดผลดีกับนักเรียนต่อไป

ธมน แสนสวาท

คำแนะนำ การใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียน

แบบฝึกทักษะเรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่มที่ ๑ คำนำ เพื่อให้เกิดผลดีนักเรียนควรปฏิบัติตาม
ขั้นตอน ดังนี้

๑. ศึกษาคำชี้แจง และคำแนะนำการใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียน
ให้เข้าใจ
๒. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้เดิม
๓. ศึกษาใบความรู้ด้วยตนเอง
๔. ทำแบบฝึกทักษะตามลำดับที่ละกิจกรรมจนครบ
๕. ตรวจสอบคำตอบจากเฉลยท้ายเล่มเพื่อทราบผลความก้าวหน้า
๖. ทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อประเมินความรู้หลังการใช้แบบฝึกทักษะ
๗. เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อประเมินพัฒนาการ
การเรียนรู้

แบบทดสอบก่อนเรียน

เล่มที่ ๑ คำนาม

- คำชี้แจง** ๑. แบบทดสอบเป็นแบบปรนัยมีทั้งหมด จำนวน ๑๐ ข้อ ๑๐ คะแนน เวลา ๑๐ นาที
๒. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) เลือกตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด เพียงตัวเลือกเดียวลงในกระดาษคำตอบ
๑. คำนาม มีความหมายว่าอย่างไร
 - ก. คำที่ใช้แทนนามในประโยคสื่อสาร
 - ข. คำที่ใช้แทนชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ
 - ค. คำที่ใช้ประกอบประโยค
 - ง. คำที่ใช้ขยายประโยค
 ๒. คำนามแบ่งออกเป็นกี่ชนิด
 - ก. ๒ ชนิด
 - ข. ๓ ชนิด
 - ค. ๔ ชนิด
 - ง. ๕ ชนิด
 ๓. “ อ๋องและอ๋ัน ” เป็นเพื่อนกันข้อใดถูกต้อง
 - ก. อ๋องและอ๋ันเป็นสมุหนาม
 - ข. อ๋องและอ๋ันเป็นลักษณนาม
 - ค. อ๋องและอ๋ันเป็นวิสามานยนาม
 - ง. อ๋องและอ๋ันเป็นสามานยนาม

๔. “ผู้งผู้งบินอยู่ในสวน” คำใดเป็นคำสมุหนาม

- ก. ผู้ง
- ข. บิน
- ค. อยู่
- ง. รัง

๕. ข้อใดเป็นสามานยนาม

- ก. นพรัตน์เป็นคณทํางานเรียบร้อย
- ข. เจ้าตูบชอบนอนหน้าบ้าน
- ค. พระจันทร์คืนนี้เต็มดวง
- ง. กระรอกอยู่บนต้นไม้

๖. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของคำานาม

- ก. เป็นกรรมของประโยค
- ข. เป็นประธานของประโยค
- ค. เป็นตัวแสดงอาการของประธาน
- ง. เป็นคำที่ทำหน้าที่ขยายคำอื่นให้สมบูรณ์

๗. “บนโตะมีกระดาษ ๒และเลื่อย ๑” ควรเติมคำใดในช่องว่าง
จึงจะได้ข้อความที่ถูกต้อง

- ก. ใบ ด้าม
- ข. ใบ อัน
- ค. แผ่น ด้าม
- ง. แผ่น ปั่น

๘. คำในข้อใดเป็นอาการนาม

- ก. การเมือง
- ข. การกราบ
- ค. การไถ่
- ง. การงาน

๙. คำนามที่ทำหน้าที่เป็นคำเรียกขาน มีอยู่ในข้อใด

- ก. พนักงานคนไหนไม่ทำงาน
- ข. คุณกลับจากทำงานหรือยัง
- ค. น้องๆ ขึ้นแล้วเดินไปด้วย
- ง. หลานๆ ยังไม่กลับกันมาเลยสักคน

๑๐. คำนามในข้อใดทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม

- ก. หล่อนเป็นดาราภาพยนตร์
- ข. อย่ามาทำหน้าที่เป็นกับฉันนะ
- ค. ดูเหมือนเขากำลังเดินมา
- ง. ปลาเป็นขังไว้ในตู้

ตอบได้ใช่ไหมคะเพื่อนๆ

กระดาษคำตอบก่อนเรียน
เล่มที่ ๑ คำนาม

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้น ม.๑/..... เลขที่

ข้อ	ตัวเลือก			
	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

ตอบถูกหรือเปล่าคะ

ใบความรู้ที่ ๑ ความหมายของคำนาม

คำนาม หมายถึง คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ทั้งมีชีวิต และไม่มีชีวิต มีตัวตนและไม่มีตัวตน เช่น ดวงจันทร์ โต๊ะ เก้าอี้ เสื้อ นาฬิกา ช่างน้อย บ้าน วัด โรงเรียน เป็นต้น

เพื่อนๆลองศึกษาคำนามประเภท
ต่างๆจากตารางนี้นะคะ

คน	สัตว์	สิ่งของ	สถานที่	พืช
ปู่,ย่า	นกเอี้ยง	กระเป๋	โรงพยาบาล	น้อยหน้า
ตา,ยาย	อึ่งอ่าง	รองเท้า	โรงเรียน	มะนาว
ลุง,ป้า	เสื่อ	ดินสอ	สถานีรถไฟ	มะกอก
น้ำ,อา	สุนัข	รถยนต์	ตลาด	เงาะ
พ่อ,แม่	เจ้าเหมียว	นาฬิกา	น้ำตก	ลำไย
พี่,น้อง	ปลา	สร้อยคอ	วัด	คะน้า
เพื่อน	ช้าง	พัดลม	ทะเล	ผักกาด
คุณครู	ไก่	โทรทัศน์	ทุ่งนา	แครอท
เด็กผู้ชาย	ปู	โทรศัพท์	ร้านค้า	แตงโม
เด็กผู้หญิง	กุ้ง	หมวก	คลอง	หอม
พระ	วัว	เสื่อ	ห้องน้ำ	กระเทียม

กิจกรรมที่ ๑

คำสั่ง ให้นักเรียนนำคำนามที่กำหนดให้ไปจัดให้อยู่ในกลุ่มต่อไปนี้ (๑๐ คะแนน)

อภิญญา นกยูง นาฬิกา ผ้าพันคอ เกียรติศักดิ์
 แมงป่อง มังคุด ฟักทอง วัดเทพนิมิต โรงเรียน
 ภูทอก สามเณร น้ำตกถ้ำพระ นกพิราบ ตลาด ปากกา
 กระเทียม เจ้าจุก กระรอก หมู แก้วอินทรม มะพร้าว

๑. คน

๒. สัตว์

๓. สิ่งของ

๔. สถานที่

๕. พืช

ใบความรู้ที่ ๒

ชนิดของคำนาม

คำนาม แบ่งออกเป็น ๕ ชนิด ดังนี้

๑. คำนามทั่วไป หรือ सामानยนาม (สา – มาน – ยะ – นาม) คือ คำนามที่ใช้เรียกชื่อโดยทั่วไปของ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ สิ่งที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิต จะเป็นสิ่งที่มีรูปหรือไม่มีรูปก็ได้

ตัวอย่างค่ะ

◀ แมวกินปลา

◀ วิชาทำให้เกิดปัญญา

◀ ดินสออยู่ในกระเป๋า

◀ ท่าทางส่อนิสัย

◀ ชาวสวนปลูกทุเรียน

◀ นกหงส์หยกกินเมล็ดพืช

◀ นักเรียนเล่นฟุตบอล

◀ แมวจับหนู

सामानยนาม บางคำมีคำย่อเพื่อบอกชนิดของคำนามนั้นๆ เรียกว่า सामानยนามย่อ
เช่น คนจีน นกเอี้ยง กล้วยหอม อ้อยหวาน

๒. คำนามชี้เฉพาะ เรียกว่า วิสามานยนาม (วิ – สา – มาน – ยะ – นาม)
คือ คำนามที่ใช้เรียกชื่อเฉพาะของคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ เมื่อกล่าวออกไปแล้ว
ผู้ฟังจะเข้าใจได้ทันทีว่าเป็นอะไร สิ่งไหน

ตัวอย่างค่ะ

โรงเรียนชุมชนบ้านโคกอุดมตั้งอยู่ในจังหวัดบึงกาฬ

พวกเราเป็นข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ

เด็กหญิงแก้วตาสอบเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ปลาบู่ทองเป็นนิทานพื้นบ้านของไทย

คำนามที่เป็นชื่อชี้เฉพาะ (วิสามานยนาม) ใช้กับ

บุคคล เช่น นพรัตน์ พรทิพา มณิการ ชัยยุทธ์ ทศวินท์ พัทธิดา

สัตว์ เช่น พลายตะวัน ม้านิลมังกร ช้างเอราวัณ เจ้าต่าง เจ้าตูบ

สิ่งของ เช่น บัตรเครดิตกรุงไทย บัตรเอทีเอ็มออมสิน โทรศัพท์โนเกีย

สถานที่ เช่น น้ำตกเจ็ดสี เกาะพีพี โรงพยาบาลพรเจริญ

ข้อสังเกต วิสามานยนามจำนวนมากมักใช้ตามหลังคำสามัญนาม เช่น
(ประเทศ) ไทย, โรงพยาบาล(พรเจริญ) เรือพระที่นั่ง(สุพรรณหงส์)

๓. คำนามบอกลักษณะ หรือลักษณนาม(ลัก - สะ หะ - นาม) คือ นามที่ใช้บอกลักษณะของคน สัตว์ และสิ่งของเพื่อต้องการให้ทราบว่าคำนามนั้นมีลักษณะ รูปร่าง สันฐาน ปริมาณ เวลา วิธีทำ และลักษณะอื่นๆ คำลักษณนามจะวางอยู่หลังคำนามและมีตัวบอกจำนวน(ประมาณวิเศษณ์) เช่น

นก ๒ ตัวเกาะอยู่บนกิ่งไม้

คุณแม่ซื้อแหวนทอง ๑ วงให้ฉันในวันเกิด

การใช้ลักษณนามแบ่งเป็นประเภทๆ คือ

๓.๑ บุคคลที่มีสถานภาพพิเศษ ใช้ลักษณนามเป็น พระองค์ องค์ รูป เช่น

- กรุงธนบุรีมีพระมหากษัตริย์ ๑ พระองค์
- มีพระภิกษุ สามเณรจำพรรษา ๖ รูป
- คุณลุงมีพระพุทธรูป ๕ องค์

๓.๒ อมนุษย์ ใช้ลักษณนาม ตน เช่น ยักษ์ ผี นางไม้ พรายน้ำ กินนร กินรี คนธรรพ์ นักสิทธิ์ ถาชี วิทยาธร อสุรกาย ปีศาจ

๓.๓ สัตว์ทั่วไป ใช้ลักษณนาม ตัว

ยกเว้นช้างซึ่งถือว่าเป็นสัตว์พิเศษ

ช้างบ้าน ใช้ เชือก

ช้างป่า ใช้ ตัว

ช้างขึ้นระวาง(ช้างหลวง) ใช้ ช้าง

๓.๔ คำนามที่เป็นนามธรรม ใช้ลักษณนาม ข้อ ประการ ประเภท เช่น

อุบาสก อุบาสิกา ถือศีล ๕ ข้อ

เขามีเหตุผล ๓ ประการ

นักวิทยาศาสตร์แบ่งสัตว์ได้ ๒ ประเภท

๓.๕ สิ่งต่าง ๆ ใช้ลักษณะนามตามที่จำแนกตามลักษณะ หรือจำแนกตามจำนวน ระยะ ขนาด ความจุ หรือตามลักษณะของบรรจุภัณฑ์
เช่น

ทวน เทียน เกวียน ใช้ เล่ม

เทียนพรรษา ใช้ ต้น

โทรทัศน์ โทรศัพท์ โทรสาร ใช้ เครื่อง

ดวงตราไปรษณียากร ตะเกียง ดาวเทียม วิทยุอาณ ใช้ ดวง

จักรเย็บผ้า เปียโน มั่ง ใช้ หลัง

๓.๕.๑ ลักษณะนามบอกสัณฐาน เช่น วง แพน หลัง ผืน บาน
ลูก ใบ แห่ ก้อน คัน ลำ เครื่อง ดวง กระบอก เส้น ปาก ปิ่น ชี แพ ราง เม็ด
ตับ เป็นต้น

๓.๕.๒ ลักษณะนามบอกจำแนก เช่น กอง พวก เหล่า ผุ่ หมวด
หมู่ ไชลง คณะ นิการ สำหรับ ชุด ช้อ โรง คอก ชั้น ระดับ ฉบับ จำพวก อย่าง
ชนิด รูปแบบ เป็นต้น

๓.๕.๓ ลักษณะนามบอกปริมาณ เช่น คู่ กุลี บาท ชั่ง กิโลกรัม
ชะลอม ขวด ทีบ หยด กล่อง ช้อน ถ้วย ลิตร ตุ่ม ไห โยชน์ เป็นต้น

๓.๕.๔ ลักษณะนามบอกเวลา เช่น นาที่ ชั่วโมง วัน เดือน ปี ยก
รอบ ครั้ง คราว สมัย ยุค ช่วง ศตวรรษ กะ เป็นต้น

๓.๕.๕ ลักษณะนามบอกวิธีทำ เช่น จีบ มวน มัด ตับ กำ ท่อน
ท่อ หยิบ จับ ผูก เป็นต้น

๔. คำนามบอกอาการ (อาการนาม) คือคำนามที่บอกอาการหรือความเป็นอยู่ ส่วนมากมีคำว่า “การ” และ “ความ” นำหน้า

คำว่า “การ” ใช้หน้าคำกริยาที่แสดงความเป็นไปทางกาย วาจา
เช่น การนั่ง การเดิน การวิ่ง การพูด การนอน การจับ การกิน

คำว่า “ความ” ใช้หน้าคำกริยาที่แสดงความเป็นไปทางใจ เช่น
ความคิด ความเข้าใจ ความเสื่อม ความเจริญ ความรัก ความเกลียด ความรู้

คำว่า “ความ” ใช้หน้าคำวิเศษณ์ เช่น ความดี ความชั่ว ความสุข
ข้อสังเกต “การ” “ความ” นำหน้าคำชนิดอื่นนอกเหนือจากคำกริยา
และ คำวิเศษณ์

ไม่ใช่อาการนาม เช่น การบ้าน การเรียน การฝึก การเมือง
การคลัง การประปา การไฟฟ้า ความวัว ความควาย ความอาญา ความแพ่ง จะเป็น
สामานยนาม (นามทั่วไป)

๕. คำนามบอกหมวดหมู่ (สมุหนาม) คือ คำนามที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์
สิ่งของที่อยู่เป็นหมวดหมู่รวมกัน เช่น กรม กอง ฝูง โขลง คณะ บริษัท ทีม กลุ่ม
เหล่า สมาคม เป็นต้น

การสังเกต จะเขียนไว้หน้าคำนาม

โขลงช้างเดินอยู่ริมลำธาร

คณะนักเรียนร่วมกันบริจาคโลหิต

หมู่ลูกเสือกำลังเดินทางไกล

สมุหนามแยกย่อยได้ดังนี้

๕.๑ คำที่แสดงหมวดหมู่ของนาม ได้แก่ กอง กลุ่ม ก๊ก โขลง
คณะ ชุด พวก ฝูง รัฐบาล เช่น

- ฝูงลิงกำลังวิ่งไล่กันบนต้นไม้
- กองทหารที่ตั้งอยู่หมู่บ้านเรา
- รัฐบาลไทยเจรจาเรื่องการค้ากับสิงคโปร์
- เด็กนักเรียนกำลังเล่นอยู่กองทราย
- กลุ่มวัยรุ่นรวมตัวกันเพื่อมาทำความสะอาดบริเวณวัด

๕.๒ คำที่เป็นชื่อของสถานที่หรือองค์กรต่างๆ แต่สมมติให้เป็นบุคคลขึ้นตามความนิยมของภาษา หมายถึงกลุ่มคนที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในสถานที่หรือองค์กรนั้น ๆ ก็จัดเป็นสมุหนาม เช่น องค์กร สภา ศาล บริษัท ประเทศ โรงเรียน กระทรวง

ตัวอย่าง

- กรมการปกครองประกาศผลการสอบคัดเลือก
- สภากาชาดออกให้บริการแก่ชุมชน
- บริษัทประกาศรับสมัครพนักงานหลายตำแหน่ง
- ศาลตัดสินประหารชีวิตนักโทษไป ๒ ราย
- ประเทศไทยเตรียมต้อนรับนักกีฬาต่างชาติ

ตารางเปรียบเทียบ สมุหนามกับลักษณนาม

สมุหนาม	ลักษณนาม
คณะครูโรงเรียนชุมชนบ้านโคกอุดม	ครูคณะหนึ่งเดินทางมาโรงเรียนชุมชนบ้านโคกอุดม
นักเรียนชั้น ม.๑ ไปเที่ยวที่กองทหาร	ทหารกองนั้นเตรียมตัวต้อนรับนักเรียนชั้น ม.๑
ฝูงนกบินผ่านอาคารเรียน	นกหนึ่งฝูงกำลังบินผ่านอาคารเรียน
โขลงช้างกำลังเข้าทำลายสวนผลไม้	ช้างป่าโขลงหนึ่งทำลายสวนผลไม้
หมู่แมลงบินว่อนไปทั่วสนามหญ้า	แมลงหมู่หนึ่งกำลังบินที่สนามหญ้า

สมุหนามในข้อ ๕.๒ จะต้องเป็น**สมมติบุคคล** จึงจะนับว่าเป็น “สมุหนาม” แต่ถ้าหมายถึงสถานที่หรือองค์กรตามรูปศัพท์ต้องนับว่าเป็นนามชนิดอื่นตามชนิดของแต่ละคำไม่ใช่เป็นสมุหนาม เช่น

บริษัทตั้งอยู่ที่ถนนพังโคน-บึงกาฬ บริษัท เป็น सामान्यนาม
บริษัทขอแสดงความขอบคุณลูกค้าทุกคน บริษัท เป็น สมุหนาม

กิจกรรมที่ ๒

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนคำนามทั่วไป และคำนามเฉพาะจากที่กำหนดให้
ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

นิทาน	ดวงอาทิตย์	นายอำเภอ	สถานี
โรงพยาบาล	หนองคาย	เพลงชาติไทย	อุบลราชธานี
หมู่เกาะช้าง	สวนสัตว์เขาสวนกวาง	น้ำตก	
ภูเขา	พระอภัยมณี	นิราศพระบาท	ตลาด

คำนามทั่วไป

คำนามชี้เฉพาะ

กิจกรรมที่ ๓

คำสั่ง ให้นักเรียนหาคำสหายนามจากความหมายที่กำหนดให้ (**กิจกรรมบอกใบ้**)
(๑๐ คะแนน)

๑. (๑ พยางค์) เป็นแมลงชนิดหนึ่งที่กินต้นข้าวและกินต้นไม้
๒. (๔ พยางค์) เราใช้เรียกผู้ที่ออกแบบสิ่งก่อสร้าง
๓. (๓ พยางค์) ใช้เรียกสถานที่ที่พระสงฆ์ประชุมกันทำสังฆกรรมต่างๆ
๔. (๒ พยางค์) หมายถึง ป่า
๕. (๓ พยางค์) ใช้เรียกคนที่มีหน้าที่ประหารชีวิตนักโทษ
๖. (๒ พยางค์) เครื่องมือสำหรับตัด โดยใช้หนิบมี ๒ ขา
๗. (๓ พยางค์) เป็นสถานที่ที่ทำการค้าเกี่ยวกับเงิน เช่น การรับฝากเงิน
๘. (๔ พยางค์) เป็นสถานที่สำหรับให้บริการด้านสุขภาพให้กับผู้ป่วย
๙. (๒ พยางค์) ชื่อของสัตว์สี่เท้า ตัวเมียมีถุงสำหรับใส่ลูกที่หน้าท้อง
๑๐. (๑ พยางค์) หมายถึง เครื่องสวมศีรษะมีรูปต่างๆ

กิจกรรมที่ ๔

คำาสั่ง ให้นักเรียนเติมคำาลักษณะนามให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

๑. หมู่บ้านนี้มีหลาย.....
๒. งานวัดปีนี้มีคณะหมอลำมาแสดง
๓. ที่สถานีรถไฟ มีรถไฟจอดอยู่หลาย.....
๔. คณะกรรมการ นี้มีประชุมทุกวันศุกร์
๕. พระภิกษุเดินมา _๓.....
๖. แม่ซื้อเสื้อจากงานกาชาดมาฝากคุณยาย _๒.....
๗. ขอยืมร่มให้ฉัน _๑.....
๘. พ่อซื้อหน้าต่างใหม่มา _๕.....
๙. สมุดการบ้านยังไม่ครบอยู่ _๔.....
๑๐. ช้างโขลงนี้มี _๗.....

ใบความรู้ที่ ๓ หน้าที่ของคำนาม

๑. คำนามทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค เช่น

- ครูชมนักเรียน
- น้องร้องไห้
- ไก่จิกข้าวสาร
- แม่ทำกับข้าว
- นกบิน
- คุณหมอตตรวจคนไข้

๒. คำนามทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค เช่น

- ครูสอนนักเรียน
- พ่อตัดดอกไม้
- นกจิกหนอน
- แมวกินปลา
- ลุงล้างรถ
- คุณอาขี่ม้า

ข้อสังเกต

กรรม คือ ผู้ถูกกระทำหรือคำนามที่มารองรับคำกริยา ในที่นี้
นักเรียน ดอกไม้ หนอน ปลา รถ ม้า เป็นคำนามที่ทำหน้าที่กรรม

๓. เป็นส่วนขยายของคำนามอื่น เช่น
 - สัตว์ป่าต้องอยู่ในป่า (ใช้สามาณยนามขยาย)
 - ช้างโขลงนี้ต้องเดินทางไปอีกไกล (ใช้ลักษณะนามขยาย)
๔. เป็นส่วนเติมเต็มของคำกริยา เช่น
 - น้องเหมือนพ่อ
 - เธอคือนักร้อง
๕. เป็นคำเรียกขานในฐานะประธาน กรรม หรือเรียกขานลอยๆ เช่น
 - คุณครูคะหนูไม่เข้าใจเข้าข้อนี้เลยคะ
 - คุณหมอลูกของดิฉันจะหายป่วยไหมคะ
๖. ทำหน้าที่ขยายกริยาบอกสถานที่ ทิศทาง หรือเวลา เช่น
 - แม่ไปตลาด
 - นกออกหาอาหารเวลาเช้า
 - ฉันไปโรงเรียน
๗. ทำหน้าที่เป็นกรรมตรงและกรรมรอง เช่น
 - มุกดาเย็บกระตัง (กระตัง ทำหน้าที่เป็นกรรมตรงของกริยา เย็บ)
 - โรงเรียนมอบรางวัลแก่นักเรียน (นักเรียน เป็นกรรมรอง ส่วน

รางวัล เป็นกรรมตรง)

ข้อสังเกต

ประโยคลักษณะนี้ส่วนใหญ่กรรมตรงจะเป็นสิ่งของ กรรมรองจะเป็นบุคคล

กิจกรรมที่ ๕

คำสั่ง ให้นักเรียนหาคำนามและจำแนกหน้าที่ของคำนามจากประโยคต่อไปนี้
(๑๐ คะแนน)

ข้อ	ประโยค	คำนามในประโยค	หน้าที่	
			ประธาน	กรรม
๐	นักเรียนเรียนหนังสือ	นักเรียน,หนังสือ	นักเรียน	หนังสือ
๑.	ลูกตาลเดินไปโรงเรียน			
๒.	ป่าทองดีขับรถ			
๓.	พ่อสอยมะม่วงฟ้าลั่น			
๔.	เด็กๆเล่นกับเจ้าปือกก็			
๕.	ศิริสุตาอ่านจดหมาย			
๖.	หนอนกินใบไม้			
๗.	คุณแม่ไปจ่ายตลาด			
๘.	ลุงชวนกินปลานิล			
๙.	แม่วิ่งไล่จับหนู			
๑๐.	คุณครูเล่านิทาน			

ใบความรู้ที่ ๕

สรุปคำนาม

คำนาม หมายถึง คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ทั้งมีชีวิต และไม่มีชีวิต มีตัวตนและไม่มีตัวตน

ชนิดของคำนาม คำนามแบ่งออกเป็น ๕ ชนิด ดังนี้

๑. คำนามที่ไม่ชี้เฉพาะหรือ सामानยนาม เช่น นักเรียน โต๊ะ โรงเรียน
๒. คำนามชี้เฉพาะ หรือ วิสามานยนาม เช่น มดแดง จังหวัดบึงกาฬ
เด็กชายโกโก้ เด็กหญิงนฤมล เป็นต้น
๓. คำนามบอกลักษณะ หรือลักษณนาม เช่น เล่า ปิ่น ปาก ดำ
อัน เล่ม ตัว วง เป็นต้น
๔. คำนามบอกอาการหรือ อาการนาม เช่น การยืน การนั่ง ความดี
ความชั่ว เป็นต้น
๕. คำนามบอกหมวดหมู่หรือ สมุหนาม เช่น ไชลอง ผู่ กอง
คณะ เป็นต้น

เข้าใจใช่ไหมครับเพื่อนๆ

หน้าที่ของคำนาม

๑. เป็นประธานของประโยค เช่น ตำรวจจับขโมย ครูสอนนักเรียน
นักเรียนทำรายงาน น้องร้องไห้ พี่ร้องเพลง แม่ทำกับข้าว เป็นต้น

๒. เป็นกรรมของประโยค เช่น ครูตีนักเรียน ครูสอนนักเรียน
แม่ปิดหน้าต่าง ป้าตัดดอกไม้ นักจิกหนอน เป็นต้น

๓. เป็นส่วนขยายคำอื่น เช่น
สัตว์ป่าต้องอยู่ในป่า (ขยายคำนาม)
พี่ไปโรงเรียน (ขยายคำกริยา)

๔. เป็นส่วนเติมเต็มของคำกริยา เช่น
เขาเหมือนพ่อ
เธอคือนางสาวไทย

๕. เป็นคำเรียกขาน เช่น
คุณครูคะหนูทำเลขข้อนี้ไม่ได้ค่ะ
คุณหมอ ลูกผมจะหายป่วยไหมครับ

จ๊อบจ๊อบ ศึกษาใบความรู้เข้าใจแล้ว
เรารีบไปทำแบบทดสอบหลังเรียน
กันนะครับ

แบบทดสอบก่อนเรียน

เล่มที่ ๑ คำนาม

- คำชี้แจง** ๑. แบบทดสอบเป็นแบบปรนัยมีทั้งหมด จำนวน ๑๐ ข้อ ๑๐ คะแนน เวลา ๑๐ นาที
๒. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) เลือกตัวเลือกที่ถูกต้องที่สุด เพียงตัวเลือกเดียวลงในกระดาษคำตอบ
๑. คำนาม มีความหมายว่าอย่างไร
 - ก. คำที่ใช้ขยายประโยค
 - ข. คำที่ใช้ประกอบประโยค
 - ค. คำที่ใช้แทนชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ
 - ง. คำที่ใช้แทนนามในประโยคสื่อสาร
 ๒. คำนามแบ่งออกเป็นกี่ชนิด
 - ก. ๕ ชนิด
 - ข. ๔ ชนิด
 - ค. ๓ ชนิด
 - ง. ๒ ชนิด
 ๓. “ อ๋องและอ๋ัน ” เป็นเพื่อนกันข้อใดถูกต้อง
 - ก. อ๋องและอ๋ันเป็นสมุหนาม
 - ข. อ๋องและอ๋ันเป็นวิสามานยนาม
 - ค. อ๋องและอ๋ันเป็นลักษณนาม
 - ง. อ๋องและอ๋ันเป็นสามานยนาม

๔. “ผู้งผู้งบินอยู่ในสวน” คำใดเป็นคำสมุหนาม

- ก. อยู่
- ข. บิน
- ค. ผู้ง
- ง. รัง

๕. ข้อใดเป็นสามานยนาม

- ก. เจ้าตูบชอบนอนหน้าบ้าน
- ข. กระจกอยู่บนต้นไม้
- ค. พระจันทร์คืนนี้เต็มดวง
- ง. นพรัตน์เป็นคณทำงานเรียบร้อย

๖. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของคำานาม

- ก. เป็นตัวแสดงอาการของประธาน
- ข. เป็นคำที่ทำหน้าที่ขยายคำอื่นให้สมบูรณ์
- ค. เป็นกรรมของประโยค
- ง. เป็นประธานของประโยค

๗. “บนโตะมีกระดาศ ๒และเลื่อย ๑” ควรเติมคำใดในช่องว่าง
จึงจะได้ข้อความที่ถูกต้อง

- ก. ใบ อัน
- ข. ใบ ด้าม
- ค. แผ่น ปั่น
- ง. แผ่น ด้าม

๘. คำในข้อใดเป็นอาการนาม

- ก. การเมือง
- ข. การงาน
- ค. การไถ่
- ง. การกราบ

๙. คำนามที่ทำหน้าที่เป็นคำเรียกขาน มีอยู่ในข้อใด

- ก. คุณกลับจากทำงานหรือยัง
- ข. น้องๆ ขึ้นแล้วเดินไปด้วย
- ค. พนักงานคนไหนไม่ทำงาน
- ง. หลานๆ ยังไม่กลับกันมาเลยสักคน

๑๐. คำนามในข้อใดทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม

- ก. ปลาเป็นขังไว้ในตุ่ม
- ข. ดูเหมือนเขากำลังเดินมา
- ค. อย่ามาทำหน้าที่เป็นกับฉันนะ
- ง. หล่อนเป็นดาราภาพยนตร์

ตอบได้ใช่ไหมคะเพื่อนๆ

กระดาษคำตอบหลังเรียน

เล่มที่ ๑ คำนาม

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้น ม.๑/..... เลขที่

ข้อ	ตัวเลือก			
	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

เฉลยแบบทดสอบ

ก่อนเรียน				
ข้อ	ก	ข	ค	ง
1		X		
2				X
3			X	
4	X			
5				X
6			X	
7				X
8		X		
9			X	
10	X			

หลังเรียน				
ข้อ	ก	ข	ค	ง
1			X	
2	X			
3		X		
4			X	
5		X		
6	X			
7			X	
8				X
9		X		
10	X			

สงสัยจะได้คะแนนเต็มแล้วเรา

เฉลยกิจกรรมที่ ๑

คำสั่ง ให้นักเรียนนำคำนามที่กำหนดให้ไปจัดให้อยู่ในกลุ่มต่อไปนี้ (๑๐ คะแนน)

อภิญญา	นกยูง	นาฬิกา	ผ้าพันคอ	เกียรติศักดิ์
แมงป่อง	มั่งคุด	ฟักทอง	วัดเทพนิมิต	โรงเรียน
ภูทอก	สามเณร	น้ำตกถ้ำพระ	นกพิราบ	ตลาด
กระเทียม	เจ้าจุก	กระรอก	หมู	มะพร้าว

๑. คน

อภิญญา เกียรติศักดิ์ สามเณร เจ้าจุก

๒. สัตว์

นกยูง แมงป่อง นกพิราบ กระรอก หมู

๓. สิ่งของ

นาฬิกา ผ้าพันคอ ปากกา แก้วน้ำ

๔. สถานที่

วัดเทพนิมิต โรงเรียน ภูทอก น้ำตกถ้ำพระ ตลาด

๕. พืช

มั่งคุด ฟักทอง กระเทียม มะพร้าว

เฉลยกิจกรรมที่ ๒

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนคำนามทั่วไป และคำนามเฉพาะจากที่กำหนดให้
ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

นิทาน	ดวงอาทิตย์	นายอำเภอ	สถานี
โรงพยาบาล	หนองคาย	เพลงชาติไทย	อุบลราชธานี
หมู่เกาะช้าง	สวนสัตว์เขาสวนกวาง	น้ำตก	
ภูเขา	พระอภัยมณี	นิราศพระบาท	ตลาด

คำนามทั่วไป

นิทาน	นายอำเภอ	สถานี
โรงพยาบาล	น้ำตก	ภูเขา
ตลาด		

คำนามชี้เฉพาะ

ดวงอาทิตย์	หนองคาย	อุบลราชธานี
หมู่เกาะช้าง	สวนสัตว์เขาสวนกวาง	
พระอภัยมณี	นิราศพระบาท	

เฉลยกิจกรรมที่ ๓

คำสั่ง ให้นักเรียนหาคำสหายนามจากความหมายที่กำหนดให้ (กิจกรรมบอกใบ้)
(๑๐ คะแนน)

๑. เพี้ย เป็นแมลงชนิดหนึ่งที่กินต้นข้าวและกินต้นไม้
๒. วิศวกร เราใช้เรียกผู้ที่ออกแบบสิ่งก่อสร้าง
๓. อุโบสถ ใช้เรียกสถานที่ที่พระสงฆ์ประชุมกันทำสังฆกรรมต่างๆ
๔. พนา หมายถึง ป่า
๕. เพชฌฆาต ใช้เรียกคนที่มีหน้าที่ประหารชีวิตนักโทษ
๖. กรรไกร เครื่องมือสำหรับตัด โดยใช้หนีบมี ๒ ขา
๗. ธนาคาร เป็นสถานที่ที่ทำการค้าเกี่ยวกับเงิน เช่น การรับฝากเงิน
๘. โรงพยาบาล เป็นสถานที่สำหรับให้บริการด้านสุขภาพให้กับผู้ป่วย
๙. จิงโจ้ ชื่อของสัตว์สี่เท้า ตัวเมียมีถุงสำหรับใส่ลูกที่หน้าท้อง
๑๐. หมวก หมายถึง เครื่องสวมศีรษะมีรูปต่างๆ

เฉลยกิจกรรมที่ ๔

คำาสั่ง ให้นักเรียนเติมคำาลักษณะนามให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

๑. หมู่บ้านนี้มีหลาย หลัง
๒. งานวัดปีนี้มีคณะหมอลำมาแสดง คณะ
๓. ที่สถานีรถไฟ มีรถไฟจอดอยู่หลาย ขบวน
๔. คณะกรรมการ ชุด นี้มีประชุมทุกวันศุกร์
๕. พระภิกษุเดินมา ๓ รูป
๖. แม่ซื้อเสื้อจากงานกาชาดมาฝากคุณยาย ๒ ผืน
๗. ขอยืมร่มให้ฉัน ๑ คัน
๘. พ่อซื้อหน้าต่างใหม่มา ๕ บาน
๙. สมุดการบ้านยังไม่ครบอยู่ ๔ เล่ม
๑๐. ช้างโขลงนี้มี ๗ เชือก

เฉลยกิจกรรมที่ ๕

คำสั่ง ให้นักเรียนหาคำนามและจำแนกหน้าที่ของคำนามจากประโยคต่อไปนี้
(๑๐ คะแนน)

ข้อ	ประโยค	คำนามในประโยค	หน้าที่	
			ประธาน	กรรม
๐	นักเรียนเรียนหนังสือ	นักเรียน,หนังสือ	นักเรียน	หนังสือ
๑.	ลูกตาลเดินไปโรงเรียน	ลูกตาล,โรงเรียน	ลูกตาล	โรงเรียน
๒.	ป่าทองดีขับรถ	ป่าทองดี,รถ	ป่าทองดี	รถ
๓.	พ่อสอยมะม่วงฟ้าลั่น	พ่อ,มะม่วงฟ้าลั่น	พ่อ	มะม่วงฟ้าลั่น
๔.	เด็กๆเล่นกับเจ้าปือกก็	เด็กๆ ,เจ้าปือกก็	เด็กๆ	เจ้าปือกก็
๕.	ศิริสุดาอ่านจดหมาย	ศิริสุดา,จดหมาย	ศิริสุดา	จดหมาย
๖.	หนอนกินใบไม้	หนอน,ใบไม้	หนอน	ใบไม้
๗.	คุณแม่ไปจ่ายตลาด	คุณแม่,ตลาด	คุณแม่	ตลาด
๘.	ลุงชวนกินปลานิล	ลุง,ปลานิล	ลุง	ปลานิล
๙.	แมววิ่งไล่จับหนู	แมว,หนู	แมว	หนู
๑๐.	คุณครูเล่านิทาน	คุณครู,นิทาน	คุณครู	นิทาน

ตารางบันทึกคะแนน

ชื่อ-สกุล.....ชั้น ม.๑/..... เลขที่.....

ทดสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
ก่อนเรียน	10	
หลังเรียน	10	
ผลการพัฒนา		

กิจกรรม	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
กิจกรรมที่ ๑	๑๐	
กิจกรรมที่ ๒	๑๐	
กิจกรรมที่ ๓	๑๐	
กิจกรรมที่ ๔	๑๐	
กิจกรรมที่ ๕	๑๐	
รวม		
ร้อยละ		

สบายใจเลยเพื่อนๆ

บรรณานุกรม

กำชัย ทองหล่อ. **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, ๒๕๕๒.

ดวงพร หลิมรัตน์. **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑**.

กรุงเทพฯ : แม็ค, ๒๕๕๒.

นาวิณี หลำประเสริฐและคณะ. **หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑**.

กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว.) ๒๕๕๖.

พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ. **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้**

ภาษาไทย ม. ๑ กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๕๖.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒**. กรุงเทพฯ :

นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, ๒๕๕๖.

วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วิวิธภาษา**.

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๔.

สอากค์ ดำเนินสวัสดิ์ และคณะ. **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ พื้นฐาน กลุ่มสาระ**

การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพ

วิชาการ, ๒๕๕๖.

